

Commissie Beleid, Projecten en Laboratorium

Conceptverslag commissievergadering
Beleid, Projecten en Laboratorium van 2 april 2025

Aanwezig: de dames Beuling, Eshuis (portefeuillehouder Noord), Hoving, Leenders, Lodeizen, Plas en Woortman (portefeuillehouder Zuid)

de heren Berends, Boxen, Veldsema, De Vries (hoofd afdeling Beleid, Projecten en Laboratorium, secretaris), De Vos (voorzitter)
en mevrouw Maarsingh (bestuurs- en managementassistent, verslag)

Afwezig:

1. Opening

De heer De Vos opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

Mevrouw Lodeizen meldt tot uiterlijk 11.00 uur aanwezig te kunnen zijn.

Mevrouw Eshuis meldt dat woensdag 16 april van 17.00 tot 18.00 uur een extra informerende bestuursbijeenkomst is gepland over de praatplaat Water en Bodem sturend.

3. Verslag commissie BPL d.d. 29 januari 2025

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van pagina 6, Rondvraag, vraagt *de heer Berends* of er al aandacht is geweest voor het onderwerp X bij de Unie van Waterschappen. *Mevrouw Eshuis* laat weten daarover nog niets te hebben vernomen.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 16 april 2025

De voorzitter deelt mee dat in de vergadering van commissie Financiën en Algemene Zaken van vandaag is verzocht om de brief van de FNV over verruiming voor kwijtschelding van waterschapsbelasting, die vanochtend is aangeboden, te agenderen.

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen

5. Ontsluiting extra paai- en opgroeigebied voor paling en driedoornige stekelbaars in NO-Groningen

Mevrouw Eshuis geeft aan dat het agendapunt in de visie Vismigratie (2018) en het waterbeheerprogramma 2022-2027 een actiepoint is dat is verstraagd door o.a. de coronapandemie. Het onderzoek is afgerond en daaruit komt het voorstel voort dat nu voor ligt.

Mevrouw Lodeizen vraagt naar de uitvoering van een nader onderzoek en de financiering daarvan.

De heer De Vries geeft aan dat er twee verschillende gebieden zijn onderzocht. Voor het gebied bij het Buiskooldiep bij Veelerveen, zijn drie locaties voorgesteld om vispassages aan te leggen. Voor het andere gebied, Polder Binnenlanden bij gemaal Ulsda, wordt nog een watersysteemanalyse uitgevoerd vanwege de veenoxidatie in dit gebied, waarbij ook wordt onderzocht wat de impact zal zijn op het gemaal en of aanpassingen nodig zijn. Dat ligt nu niet voor in het voorstel om daarin iets te doen. *Mevrouw Lodeizen* vraagt wanneer daarvan de terugkoppeling kan worden verwacht. *Mevrouw Eshuis* antwoordt dat dat niet bekend is en dat het, onder andere, afhangt van de keuzes die de provincie Groningen moet maken omtrent veenoxidatie..

Mevrouw Lodeizen benoemt de zin op pagina 6 van het bestuursvoorstel 'de beschikbare middelen (€ 0.6 miljoen) voor vismigratie-knelpunten zijn intussen volledig aangewend', en vraagt of het budget niet in het originele plan was opgenomen. *Mevrouw Eshuis* geeft aan dat er eerst onderzoek moest worden gedaan om te bepalen wat er precies zou moeten gebeuren en welke gebieden aangepakt moeten worden. In de visie Vismigratie is opgenomen dat er op basis van het onderzoek in beeld wordt gebracht welke maatregelen worden uitgevoerd en de kosten daarvoor worden geraamd. Dit wordt vervolgens voorgelegd aan het algemeen bestuur, wat nu dus het geval is.

Mevrouw Lodeizen vraagt naar het budget van de natuurlijke oevers, is alles al uitgevoerd? *Mevrouw Eshuis* legt uit dat het budget voor natuurlijke oevers van de vorige periode niet volledig is benut maar de realisering is volledig uitgevoerd, en dat het resterende geld van deze vorige periode nu voor dit project wordt gebruikt. In het Kaderrichtlijn Water (KRW) programma zijn een aantal zaken die in de huidige planperiode (2022-2027) nog gedaan moeten worden. Mocht dit leiden tot een uiteindelijk tekort voor KRW-maatregelen, dan wordt dit door middel van een separaat voorstel voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Mevrouw Beuling vraagt naar de relatie tussen vismigratie en de KRW-doelstellingen. Kijkend naar de factsheets voor vis is de verwachting in 2027 goed. Hoe staat de KRW-maatlat in verhouding tot de KRW-doelstellingen? Er staat dat daarmee een hogere score wordt gerealiseerd. De vraag is hoe hoog is hoog genoeg? *Mevrouw Eshuis* geeft aan dat buiten de vismigratie en KRW, er ook de doelstellingen zijn van het nationaal Aalbeheerplan. In het nationaal Aalbeheerplan zitten opgaves voor de paling en het is gebleken dat het systeem nog niet robuust genoeg is. De vissen zijn gezenderd, en het is gebleken dat de vissen zich in dit gebied verzamelen. Dit is een logische plek voor het robuust maken van de paaigebieden voor de twee vissoorten. Robuustheid is ook binnen de KRW-doelstellingen van belang, om eventuele minder goede jaren op te kunnen vangen.

Mevrouw Beuling verzoekt om meer duidelijkheid m.b.t. de financiën en duidelijkheid over de zichtbaarheid daarvan in de meerjarenraming. *Mevrouw Eshuis* antwoordt dat een miljoen voor natuurvriendelijke oevers is begroot op papier, dat is geen budget dat geormerkt is. Het wordt geactiveerd op het moment dat het vrij komt daarom de vraag om instemming te geven op de € 425.000, -.

Mevrouw Beuling merkt op kijkend naar het Meerjareninvesteringschema, onderdeel investeringen nummer A740, de aanname gedaan kan worden dat het er gewoon in staat. *De heer De Vries* antwoordt dat onder nummer A740 in de vorige periode KRW 2015-2021 een bedrag was opgenomen voor de realisatie van natuurvriendelijke oevers. Uiteindelijk is gebleken dat het budget dat voor die periode was gereserveerd niet volledig is benut, onder andere als gevolg van het verkrijgen van subsidies en het verzilveren van koppelkansen.

Dat geld wordt nu aangewend om voor dit project te zetten, waarvoor instemming wordt gevraagd via het voorliggende bestuursvoorstel. Binnen het programmakrediet voor de KRW is het krediet per type maatregel geormerkt. Er kan niet zomaar geld van het ene potje naar het andere worden gehaald. Daarom wordt de vraag voorgelegd om het geld uit de vorige periode voor natuurvriendelijke oevers, dat onder A740 stond, voor een deel te benutten voor dit project. De uitleg zal worden weergegeven in het kader in het verslag.

De systematiek voor het opnemen van een investering in de MJl (Meerjareninvesteringsschema) als nieuwe E-investering is als volgt: zodra uit onderzoek of anderszins duidelijk is dat een investering nodig is om een bepaalde opgave te realiseren wordt deze investering op de MJl geplaatst. Dat kan het hele jaar door gebeuren. De MJl zelf wordt op twee momenten met het algemeen bestuur gedeeld: bij de meerjarenraming (in het voorjaar) en bij de begroting (in het najaar). Als de situatie ernaar is (bijvoorbeeld vanwege een urgente opgave of als de mogelijkheid van een meekoppelkans zich voordoet) kan het voorkomen dat een investeringsvoorstel met daarbij een kredietvoorstel aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd nog vóórdat de opgave voor het algemeen bestuur via de reguliere P&C documenten zichtbaar is.

In de MJl (onderdeel A investeringen) staan alle investeringen waarvoor het algemeen bestuur een krediet beschikbaar heeft gesteld. Zoals A740 natuurvriendelijke oevers. Pas als een krediet formeel is afgesloten verdwijnt het A-nummer van de MJl. De MJl geeft echter alleen de investeringsuitgaven die in de huidige meerjarenperiode worden gedaan. Momenteel is dat 2025 tot en met 2029. Dit betekent dat het voor kan komen dat voor een concrete investeringsopgave (zoals A740 die in 2015 beschikbaar is gesteld) geen investeringsuitgaven zijn gepland voor 2025, terwijl het krediet nog niet is afgesloten. Dit is bij A740 het geval. Het krediet bedraagt € 2.951.000,-. Het restantkrediet bedraagt € 1.502.916,-. Zie hiervoor het jaarlijkse overzicht in de jaarrekening (bijlage 1). In de meerjarenbegroting 2025 – 2029 is in de MJl alleen voor 2028 een investeringsuitgaaf gepland van € 109.287,-. Het dagelijks bestuur stelt nu voor de nog beschikbare ruimte binnen het krediet van A740 te gebruiken voor de realisatie van de vispassages.

Het onderzoek naar de mogelijkheden tot ontsluiting extra paai- en opgroeigebied voor paling en driedoornige stekelbaars is in 2023/2024 uitgevoerd. Na de uitwerking van de mogelijke opgave en de keuze voor concrete locaties is er een kostenraming opgesteld voor de realisatie van de 3 vispassages. Dit is nu gereed om voorgelegd te worden aan het algemeen bestuur.

Mevrouw Beuling vraagt naar aanleiding van haar eerste vraag naar de normoverschrijding van chemische stoffen en dat de zorg er is of de KRW-opgave haalbaar is.

De voorzitter geeft aan dat dit een discussie is voor in de vergadering van het algemeen bestuur.

De heer Boxen vraagt naar de invloeden op de verdroging c.q. vernatting voor de ingelanden in dit gebied. *De heer De Vries* antwoordt dat er juist met het ontwerp van de installatie heel goed wordt gelet op het waterverbruik. Het is een belangrijk aandachtspunt en daarom is het ook genoemd in het voorstel.

De heer Boxen vraagt of er geschatte kosten zijn voor het project bij Ulsda?

Mevrouw Eshuis antwoordt dat dit nog in onderzoek is.

Mevrouw Plas vraagt hoe de sportvisserij bij dit voorstel wordt betrokken.

Mevrouw Eshuis geeft aan dat de sportvisserij nauw betrokken is.

Mevrouw Plas vraagt hoe de kans wordt ingeschat dat er subsidie wordt ontvangen van provincie Groningen. *Mevrouw Eshuis* schat die kans hoog in. De aanvraag voor subsidie wordt deze maand opengesteld. *De heer De Vries* vult aan dat er vanuit de subsidie in principe 100% financiering is, waarbij dan wel een deel van het eigen geld moet worden gereserveerd voor de DAW-bijdrage, zoals in een eerdere vergadering is toegelicht.

Mevrouw Leenders merkt op blij te zijn met de ontwikkelen bij het Buiskooldiep.

Wat financiering betreft dient bij nieuwe projecten altijd rekening te worden gehouden met de vispasseerbaarheid.

Het deel over polder Binnenlanden bij gemaal Ulsda in het bestuursvoorstel is onduidelijk. De wens is dit te realiseren voor 2027. Waar ligt de grens dat het loont om toch een voorlopige voorziening aan te leggen?

Mevrouw Eshuis antwoordt dat de grens bij de kosten ligt. Zolang er geen duidelijkheid is over het gemaal kan er geen keuze worden gemaakt. Het is veengebied en daarover is afstemming met de provincie nodig. Het is een knelpunt omdat hier veel vis wordt vernalen. Er komt een nieuw voorstel over het vervolgtraject.

De heer Berends benadrukt het belang van samenwerking met de sportvisserij en de participatie van sportvissers in het project. Hij wijst erop dat sportvisserij een grote en groeiende groep is.

Verder de vraag naar aanleiding van pagina 6, daar staat dat het prijspeil van 2024 wordt gehanteerd. Waarom niet 2025? En er zal nog worden gekeken naar mogelijke cofinanciering. Welke cofinanciering wordt bedoeld? *Mevrouw Eshuis* antwoordt dat het prijspeil van 2024 is getoetst aan 2025. Er zitten risicoreserveringen van 10 tot 15% in. De cofinanciering is de eerder genoemde subsidie.

De heer Veldsema vraagt of er een slot op de deur zit om eventuele leegloop van de polder te voorkomen. *Mevrouw Eshuis* geeft aan dat bij extreme droogte het droogteprotocol gaat gelden. Het is dan aan de peilbeheerders om maatregelen te nemen. De vispassages kunnen volledig afgesloten worden, zodat er geen water meer wegloopt.

Mevrouw Hoving vraagt of de sportvisserij bijdraagt in de kosten? Ze zijn belanghebbenden.

Mevrouw Eshuis antwoordt dat dat niet het geval is. De sportvisserij doet veel voor het waterschap. Bij een droogteperiode hebben vrijwilligers bijvoorbeeld geholpen vissen af te vangen uit de beken om elders uit te zetten.

Mevrouw Hoving vraagt of de loskoppeling van Noorderzijlvest meer kosten met zich meebrengt. *Mevrouw Eshuis* laat weten dat de kosten zijn losgekoppeld per waterschap. De samenwerking met Noorderzijlvest zit vooral op het gebied van kennisuitwisseling.

Mevrouw Hoving vraagt of de verzilting invloed heeft op de visstand. *Mevrouw Eshuis* geeft aan dat verzilting niet speelt in dit gebied. Het betreft hier bovendien diadrome doelsoorten (die van zout naar zoet en omgekeerd migreren).

Mevrouw Hoving vraagt naar aanleiding van tabel 4.2 in de Visie vismigratie van Wad tot Aa Periode 2018-2027, naar het 'type onbekend' in de mix van pompen en vijzels.

Mevrouw Eshuis antwoordt dat er destijds goedkopere pompen neergezet zijn maar dat deze schadelijker voor de vissen zijn. Inmiddels zijn de meeste pompen in beeld gebracht.

Mevrouw Hoving merkt op dat paling ook over land kan gaan.

Mevrouw Eshuis laat weten dat de alen gezenderd zijn en daardoor is bekend dat de vissen graag in genoemd gebied willen zijn. Er worden ook vismigratiedagen georganiseerd, waarin kennis wordt uitgewisseld over vismigratie.

De heer De Vos vraagt kijkend naar de kaartjes van de vismigratie, in hoeverre de watergangen in het gebied zijn ontsloten en of daar nog extra maatregelen nodig zijn.

Mevrouw Eshuis geeft aan dat er een aantal knelpunten zijn. Dit project is daar niet inbegrepen.

Als dit is gerealiseerd dan is Noordoost-Groningen goed ontsloten.

De heer De Vos noemt het project Ulsda, dat ligt in het dalend veengebied, is er druk op de provincie te zetten? De provincie begrijpt heel goed dat de bodem daalt. *Mevrouw Eshuis* bevestigt het belang hiervan en neemt het signaal opnieuw mee in het overleg met de provincie.

De voorzitter geeft een samenvatting:

- Er is gesproken over het verschil tussen de gebieden Ulsda/Binnenlanden en Buiskooldiep.
- De zorgen over het leeglopen van het gebied en over de waterzuinige passages die daar aangelegd gaan worden zijn benoemd.
- Er is gesproken over de kosten in relatie tot financiering vanuit de KRW
- De betrokkenheid van de sportvisserij is besproken.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

- 3 vispassages in het afwateringsgebied Buiskooldiep te realiseren. Hiermee wordt extra leefgebied ontsloten voor de paling en de driedoornige stekelbaars in NO-Groningen.
- Een investeringskrediet van € 425.000, - beschikbaar te stellen.
- De kosten voor de realisatie van de 3 vispassages te dekken uit het KRW-budget en hiervoor het krediet voor natuurvriendelijke oevers met € 425.000, - te verlagen.

6. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

7. Sluiting

De heer De Vos bedankt eenieder voor zijn/haar inbreng en sluit de vergadering om 10.52 uur.

Gewijzigd/Ongewijzigd vastgesteld op 21 mei 2025.

Boy de Vries
secretaris

Johnny de Vos
voorzitter